

ROZDZIAŁ 1

Wstęp. Informacje ogólne.

Spis treści:

1.1.	Cel opracowania programu.	3
1.2.	Metodyka opracowania	4
1.3.	Informacje o powiecie.	7
1.3.1.	Ogólna charakterystyka. Położenie administracyjne	7
1.3.2.	Położenie geograficzne, rzeźba terenu, krajobraz.	9
1.3.3.	Zagospodarowanie terenu	10
1.3.4.	Budowa geologiczna i hydrogeologiczna.....	13
1.3.5.	Spółeczność lokalna.....	15
1.3.6.	Charakterystyka pozarolniczego sektora gospodarczego	20
1.3.7.	Rolnictwo	24
1.3.8.	Infrastruktura techniczna.	26
1.3.9.	Transport i komunikacja.....	28
1.3.10.	Gospodarka odpadami	32
1.3.11.	Gospodarka wodno – ściekowa.....	35
1.3.11.1.	Zaopatrzenie w wodę	35
1.3.11.2.	Odprowadzanie ścieków.....	36
1.3.12.	Zabytki architektury i stanowiska archeologiczne	37
1.3.13.	Turystyka i rekreacja	39
1.4.	Strategia i wizja rozwoju powiatu	40

1.1. Cel opracowania programu.

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej stwierdza, że Rzeczpospolita Polska zapewnia ochronę środowiska, kierując się zasadą zrównoważonego rozwoju, ustala także, że ochrona środowiska jest obowiązkiem m.in. władz publicznych, które poprzez swoją politykę powinny zapewnić bezpieczeństwo ekologiczne współczesnemu i przyszłym pokoleniom. Zapisy te są konsekwentną realizacją podpisanych przez nasze Państwo konwencji i porozumień międzynarodowych. Idea rozwoju zrównoważonego (ekorozwoju) wynika z konieczności sprostania wyzwaniom nowego tysiąclecia, jest pogodzeniem rozwoju gospodarczego i społecznego w harmonii z poszanowaniem przyrody - jako granicę podejmowanych działań przyjmuje zagrożenie środowiska naturalnego.

Na poziomie powiatu rozwój zrównoważony jest kierunkiem rozwoju społeczno – gospodarczego, który w zaspokajaniu potrzeb społeczności lokalnej nie prowadzi do degradacji środowiska przyrodniczego. Rozwój zrównoważony nie oznacza zahamowania procesów gospodarczych w powiecie, wprost przeciwnie – oznacza harmonijny, zrównoważony rozwój w wymiarze ekologicznym, ekonomicznym i społecznym.

Zgodnie z Ustawą z dn. 27.04.2001r. *Prawo ochrony środowiska* polityka ekologiczna państwa ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza natomiast odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska.

Zgodnie z Ustawą z dn. 27.04.2001r. *o odpadach* dla osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa opracowywane są również plany gospodarki odpadami - plan krajowy oraz odpowiednio plany wojewódzkie, powiatowe i gminne, stanowiące część odnośnych programów ochrony środowiska.

Zgodnie z Ustawą z dn. 27.07.2001r. *o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw* sejmiki województw uchwalały nowe wojewódzkie programy ochrony środowiska do dnia 30.06.2003r., rady powiatów – powiatowe programy ochrony środowiska do dnia 31.12.2003r., zaś rady gmin zobowiązane są do uchwalenia gminnych programów ochrony środowiska do dnia 30.06.2004r.

Powiatowy program ochrony środowiska jest realizacją ustawowego obowiązku organu wykonawczego Powiatu Strzeleckiego, a w powiązaniu ze Strategią Powiatu daje trwałą podstawę powiatowej strategii zrównoważonego rozwoju.

1.2. Metodyka opracowania

Punktem odniesienia dla planowania polityki ochrony środowiska, w tym gospodarki odpadami, była ocena:

- aktualnego stanu środowiska,
- aktualnych działań na rzecz ochrony środowiska.

Koncepcja Programu przewiduje sformułowanie zbioru celów ochrony środowiska (długoterminowych i krótkoterminowych) oraz działań niezbędnych dla ich osiągnięcia. Na tle głównych dziedzin rozwoju i związanych z nimi kierunków presji na środowisko oraz na podstawie diagnozy i prognozy stanu środowiska określono cele długoterminowe. Cele te stanowią podstawę dla określenia celów krótkoterminowych, z których następnie wynikają działania główne, realizowane przez poszczególne instytucje, organizacje i grupy zadaniowe jako projekty i działania proekologiczne (inwestycyjne i nie inwestycyjne). Cele krótkoterminowe i działania główne formułowane są w oparciu o kryteria wyboru priorytetów ekologicznych.

Niniejszy Program uwzględnia cele i kierunki działań opisane w dokumentach sformułowanych:

- na szczeblu państwowym:

- w Strategii Zrównoważonego Rozwoju Polski do 2025 roku,
- w II Polityce Ekologicznej Państwa, zaktualizowanej i uszczegółowionej w „Polityce Ekologicznej Państwa na lata 2003÷2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007÷2010” (grudzień 2002r.),
- w Programie wykonawczym do II Polityki Ekologicznej Państwa na lata 2002÷2010,
- w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami (październik 2002r.),
- w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych (projekt - październik 2003r.),
- w Strategii Rozwoju Energetyki Odnawialnej (2000r.),
- w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej (2001r.),
- w Krajowym Programie Zwiększania Lesistości (aktualizacja 2003r.),
- w Programie Promocji Systemów Zarządzania Środowiskowego w Polsce (luty 2003r.).

- na poziomie wojewódzkim:

- w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego na lata 2000÷2015 (Opole 2000r.),
- w Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Opolskiego (Opole 2002r.),

- w Programie Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2003÷2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007÷2010 (2003r.)
 - w Planie Gospodarki Odpadami w Województwie Opolskim (2003r.),
 - w Kompleksowym Programie Gospodarki Odpadami Niebezpiecznymi w Regionie Południowej Polski (IGO, IETU, Chemcontrols).
- oraz na szczeblu lokalnym:
- w *Strategii Powiatu Strzeleckiego (Strzelce Opolskie 2000r.)*,
 - w *Programie Ochrony Środowiska miasta i gminy Strzelce Opolskie na lata 2000÷2015 (Strzelce Opolskie 2000r.)*,
 - w gminnych planach zagospodarowania przestrzennego,
 - w gminnych studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,
 - w gminnych strategiach rozwoju lokalnego,

Jednocześnie dążenie Polski do członkostwa w Unii Europejskiej nakłada na nas obowiązek dostosowania się do norm przez nią przyjętych, także w zakresie ochrony środowiska. Należy zaznaczyć, że proces dostosowywania polskiej legislacji do wymagań UE został praktycznie zakończony, a unijne przepisy ochrony środowiska i nowe obowiązki zostały zapisane w krajowych aktach prawnych.

Powyższe założenia zgodne są wojewódzkimi priorytetami ochrony środowiska, określonymi w *Programie Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2003÷2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007÷2010* :

- „1. Ochrona wód.**
- 2. Ochrona powierzchni ziemi przed odpadami.**
- 3. Ochrona powietrza przed zanieczyszczeniami i środowiska człowieka przed hałasem.**
- 4. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne użytkowanie zasobów przyrody.”**

oraz, sformułowanymi w *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego*, strategicznymi celami w zakresie ochrony i kształtowania środowiska w województwie:

- „1. Poprawa stanu środowiska w podstawowych komponentach.**
- 2. Zachowanie równowagi w ekosystemach i kształtowanie systemu zewnętrznych i wewnętrznych, naturalnych powiązań przyrodniczych.**
- 3. Proekologiczny rozwój społeczno - gospodarczy.”**

Program Ochrony Środowiska zgodnie z ustawą - *Prawo ochrony środowiska* określa, podobnie jak polityka ekologiczna państwa, w szczególności:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Politykę ekologiczną państwa przyjmuje się na 4 lata, przy czym przewidziane w niej działania uwzględniają perspektywę kolejnych 4 lat. Projekty programów ochrony środowiska są opiniowane odpowiednio przez organ wykonawczy jednostki wyższego szczebla lub ministra właściwego do spraw środowiska. Powiatowy program sporządza organ wykonawczy powiatu, a uchwała rada powiatu. Z wykonania programów organ wykonawczy powiatu sporządza co 2 lata raporty, które przedstawia radzie powiatu.

Postęp we wdrażaniu polityki można będzie mierzyć wskaźnikami tempa wdrażania modelu zrównoważonego rozwoju oraz wskaźnikami stanu środowiska i efektywności wdrażania polityki ekologicznej.

Cele wskazane w *II Polityce Ekologicznej Państwa* zostały zaadaptowane dla potrzeb *Programu Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego na lata 2003÷2006 z uwzględnieniem perspektywy na lata 2007÷2010*.

Zgodnie z *II Polityką Ekologiczną Państwa* oraz *Programem Ochrony Środowiska Województwa Opolskiego* w niniejszym programie powiatowym przyjęto 3 etapy osiągania celów w zakresie ochrony środowiska i gospodarowania odpadami:

- aktualny etap realizacji celów krótkookresowych (lata 2003÷2006),
- etap realizacji celów średniookresowych (lata 2003÷2010),
- etap realizacji celów długookresowych (strategicznych) w ramach *Strategii Zrównoważonego Rozwoju Polski Do 2025 Roku*.

Niniejszy Program wykonano zgodnie z wymaganiami lub zaleceniami zawartymi w pozycjach:

- „Wytyczne sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym” (Ministerstwo Środowiska, grudzień 2002),
- „Poradnik: powiatowe i gminne plany gospodarki odpadami” (Ministerstwo Środowiska, wrzesień 2002),
- „Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 09.04.2003r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami”.

Ze względu na rozbieżność danych liczbowych pochodzących z szeregu wykorzystanych opracowań powiatowych i gminnych, pisanych w różnych latach, zdecydowano się na preferowanie jednolitych danych zawartych w „Roczniku Statystycznym Województwa Opolskiego 2002”, a dopiero w przypadku ich braku sięgania do innych źródeł.

Niniejszy Program odzwierciedla stan prawny w zakresie ochrony środowiska, zarówno w prawodawstwie krajowym, jak i unijnym, na dzień 30.12.2003r.

1.3. Informacje o powiecie.

1.3.1. Ogólna charakterystyka. Położenie administracyjne

Powiat strzelecki położony jest w południowo - zachodniej Polsce, w Województwie Opolskim.

Województwo Opolskie jest najmniejszym województwem Polski i zajmuje powierzchnię 9412km², zaś ludność województwa wynosi 1080505 osób (31.12.2001r.).

Powiat strzelecki zajmuje powierzchnię 744km², co stanowi 7,9% powierzchni województwa i zamieszkały jest przez 85426 osób (31.12.2001r.), co stanowi również 7,9% ludności województwa. Jak wynika z powyższego średnia gęstość zaludnienia w powiecie odpowiada średniej wojewódzkiej (115 osób/km²) i jest nieznacznie niższa od średniej krajowej (124 osób/km²).

Powiat strzelecki graniczy z innymi powiatami Województwa Opolskiego (od południa z kędzierzyńsko - kozielskim, od zachodu z krapkowickim i opolskim ziemskim, od północy z oleskim) oraz z powiatami Województwa Śląskiego (od wschodu z lublinieckim, tarnogórskim i gliwickim).

Tereny powiatu w sposób naturalny dzielą się na dwie główne jednostki. Część południowa, charakteryzująca się stosunkowo dobrymi glebami i niskim zalesieniem, jest zagłębieniem rolniczym Ziemi Strzeleckiej. Północna część powiatu, posiadając słabe gleby i zalesienie powyżej 60%, koncentruje się na przemyśle, którego ośrodkiem jest miasto Zawadzkie. Leżąca pośrodku gmina Strzelce Opolskie jest terenem przejściowym. Miasto powiatowe Strzelce Opolskie pełni funkcje regionalnego centrum usług, handlu oraz przemysłu. Pozostały obszar gminy Strzelce Opolskie ma charakter rolniczy.

W skład powiatu Strzelce Opolskie wchodzi siedem gmin:

GMINA WIEJSKA IZBICKO

Gmina położona jest na zachodzie powiatu. Jest jedną z najmniejszych gmin Opolszczyzny. Jej obszar to 85km², na którym zamieszkuje ok. 5,6 tys. osób. Bogactwami naturalnymi są lasy, które zajmują 38% powierzchni, duże pokłady bardzo czystej wody głębinowej w okolicach Krośnicy i Utraty, gdzie wybudowane zostało ujęcie wody m.in. dla Opola oraz złoża kamienia wapiennego w okolicach Otmic.

Izbicko to gmina typowo rolnicza pozbawiona infrastruktury przemysłowej. W jej częściach: środkowej i południowej dominuje produkcja roślinna. W strukturze gospodarstw północnej części gminy, zasobnej w łąki, pastwiska i inne użytki zielone, przeważa produkcja mleka i chów zwierząt.

GMINA WIEJSKA JEMIELNICA

Gmina Jemielnica położona jest we wschodniej części powiatu, zamieszkuje ją ok. 8 tys. osób. Ponad 60% z 113 km² jej powierzchni zajmują lasy. Na terenie gminy znaleźć można wiele zabytków związanych z działalnością zakonu cystersów, między innymi plebanie w Jemielnicy, która do 1810 roku była siedzibą ich opactwa. Wieś Jemielnica należy do największych na Opolszczyźnie. Gmina ma charakter rolniczy, jednak wspominając o jej gospodarce nie sposób pominąć silnie rozwiniętego rzemiosła i usług.

Zatrudnienie w rolnictwie łączone jest często z pracą w innych sektorach, głównie w pozagminnych ośrodkach przemysłu. Podstawowym źródłem dochodów dla prawie 40% użytkowników indywidualnych gospodarstw jest działalność pozarolnicza. Zaledwie około 30% mieszkańców gminy utrzymuje się głównie z pracy na własnej ziemi o słabych klasach gruntów.

MIASTO I GMINA KOLONOWSKIE

Gmina Kolonowskie leży w północnej części powiatu i obejmuje obszar 84km² powierzchni. Gminę zamieszkuje ok. 7 tys. osób. Kolonowskie jest najsilniej zalesioną gminą powiatu, na lasy przypada tu aż 73% powierzchni. Są one ostoją wielu chronionych gatunków flory i fauny. Przepływające przez gminę rzeki stwarzają doskonałe warunki dla wędkarstwa. Tradycje osadnicze na tym obszarze sięgają XVIII wieku, kiedy to na bazie miejscowej rudy darniowej i zasobów drewna rozpoczęto wytop żelaza.

MIASTO I GMINA LEŚNICA

Gmina Leśnica leży w południowo - zachodniej części powiatu strzeleckiego. Obejmuje obszar 95 km², który zamieszkuje populacja złożona z ok. 9,2 tys. osób. Jest to gmina o charakterze typowo rolniczym, użytki rolne zajmują 75% jej powierzchni. Miasto Leśnica należy do najstarszych w tej części śląska. Książę opolski Kazimierz I wymienia ją w dokumencie z 1217 roku jako "Lesnicie". Na terenie gminy znajduje się Park Krajobrazowy Góry św. Anny. Obejmuje on m.in. kilka rezerwatów oraz monumentalny amfiteatr skalny zwieńczony Pomnikiem Czynu Powstańczego. Na szczycie Góry św. Anny (najwyższego wzniesienia na Górnym Śląsku) znajduje się bazylika pod jej wezwaniem. Od wieków jest to miejsce pielgrzymek dla mieszkańców Śląska i nie tylko. Przez teren gminy przebiega autostrada A4.

MIASTO I GMINA STRZELCE OPOLSKIE

Gmina Strzelce Opolskie położona jest w centrum powiatu, na północno - wschodnim stoku grzbietu Góry Chełmskiej. Zajmuje obszar 202 km², a zamieszkuje ją ok. 35 tys. osób. Miasto Strzelce Opolskie rozwinęło się z pierwotnej osady targowej, o której wzmianki pojawiają się w dokumentach już w XIII wieku. Nazwa osady, później miasta, wywodzi się od strzelców - łowców książęcych, urządzających w okolicy łowy. Upamiętnia to stojąc od 1923 roku, na rynku pod ratuszem pomnik strzelca. Nazwa występowała

w różnych wersjach (Strzelec, Strzelicz, Strelicz), od 1581 roku Strzelce Wielkie, a od 1945 Strzelce Opolskie.

MIASTO I GMINA UJAZD

Gmina Ujazd znajduje się na południu powiatu strzeleckiego. Na powierzchni 83 km² zamieszkuje tu ok. 6,8 tys. osób. Jest to gmina o typowo rolniczym charakterze. Teren gminy charakteryzuje pagórkowaty, malowniczy krajobraz. Budowa odcinka "C" Prądy - Nogowczyce autostrady A4 stała się motorem przemian i perspektyw rozwojowych dla gminy. Na terenie gminy znajdują się 2 węzły autostrady A4: Olszowa i Nogowczyce – jedyne w powiecie strzeleckim spośród 6 węzłów w województwie.

MIASTO I GMINA ZAWADZKIE

Gmina Zawadzkie leży w północno - wschodniej części powiatu strzeleckiego. Znajduje się na lewym brzegu rzeki Mała Panew. W skład gminy wchodzi trzy miejscowości: Zawadzkie, Żędowice oraz Kielcza. Powierzchnia gminy wynosi 82 km², a zamieszkuje ją ok. 13,9 tys. osób. Gmina ma charakter przemysłowo - rolniczy. Słabe, przeciętne gleby powodują, że rolnictwo nie jest silnie rozwinięte. Ponad połowę powierzchni gminy zajmują lasy i grunty leśne. Przemysł koncentruje się głównie w siedzibie gminy, w mieście Zawadzkie.

Tabela 1.3-1. Podział administracyjny i ludność powiatu strzeleckiego (źródło: *Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2002*).

Jednostka administracyjna	Ludność		Powierzchnia
	osób	osób/km ²	km ²
-			
Województwo Opolskie	1 080 505	115	9 412,47
Powiat Strzelecki	85 426	115	744,28
Gmina Izbicko	5 614	66	84,93
Gmina Jemielnica	7 964	70	113,21
Gmina Kolonowskie	7 045	84	83,61
Gmina Leśnica	9 236	98	94,63
Gmina Strzelce Opolskie	34 855	172	202,35
Gmina Ujazd	6 836	82	83,31
Gmina Zawadzkie	13 876	169	82,24

1.3.2. Położenie geograficzne, rzeźba terenu, krajobraz.

Powiat Strzelecki położony jest w południowo-zachodniej Polsce, w środkowo-wschodniej części województwa opolskiego. Zgodnie z podziałem fizyczno-geograficznym Polski J. Kondrackiego znajduje się na terenie dwóch makroregionów:

- część północna wchodzi w skład mezoregionu Równiny Opolskiej (318.57) należącego do makroregionu Niziny Śląskiej (318.5),
- część południowa powiatu leży w mezoregionie Chełmu (341.11) należącym do makroregionu Wyżyny Śląskiej (341.1).

Równina Opolska charakteryzuje się ukształtowaniem terenu typowo nizinnym. Różnice wysokości są tu rzędu 2-4 m. Występują tu bardzo słabe gleby typu bielcowego o małych możliwościach produkcyjnych i tym samym przydatności dla rolnictwa. W granicach powiatu przez teren Równiny przepływa równoleżnikowo ze wschodu na zachód Mała Panew. Rzeka płynie głównie w naturalnym korycie tworząc liczne zakola i starorzecza. Rozległe tereny piaszczyste Równiny Opolskiej z licznymi formami wydmowymi porastają lasy iglaste. Na północ od Małej Panwi las jest najbardziej zwarty i tworzy tzw. Bory Stobrawskie. W przeciwieństwie do części północnej powiatu, charakteryzującej się dużym udziałem lasów w ogólnej powierzchni, część południowa ma charakter rolniczy. Występują tu gleby głównie brunatne z możliwością uprawy wszystkich zbóż, rzepaku, buraków cukrowych, roślin okopowych i warzyw.

Pod względem ukształtowania terenu jest to jeden z najciekawszych obszarów w województwie, a także w skali kraju. Masyw Chełmu stanowi zachodnią część garbu triasowego wapienia muszlowego, oddzieloną od Garbu Tarnogórskiego wyraźnym obniżeniem pod Pyskowicami. Długość tego złoża wapienia wynosi ok. 130 km, a szerokość waha się od 15 do 25 km. Rzeźbę terenu kształtują pojedyncze podłużne wzniesienia i płaskowyże, których wysokość wynosi od 360 do 400 m n.p.m. Główny masyw Chełmu biegnie z północnego zachodu w kierunku południowo-wschodnim, przewyższając otaczającą krainę na długości ok. 25 km. Szerokość wzniesienia wynosi przeciętnie 5 km. W sylwecie Chełmu można wyodrębnić kilka kulminacji. W jednej trzeciej całego garbu, w części północno-zachodniej wznosi się najwyższa kulminacja - Góra Św. Anny. Tworzy ją szczątkowy bazaltowy nek wulkaniczny, który swym profilem nadaje górze ciekawy wygląd nieczynnego wulkanu. Bardzo oryginalna jest rzeźba powierzchni terenu na stokach zachodnich. Są tu charakterystyczne wąwozy i parowy, których naliczono ponad 100. Pochodzenie tych form związane jest z procesem krasowienia skał, który modeluje powierzchnię stoków. Suche parowy drażone są przez wody opadowe zwłaszcza wiosną. Wody płynące kruszą i rozpuszczają podłoże, rzeźbią i żłobią glebę oraz skałę. W partiach leśnych tworzą malowniczą i fantastyczną rzeźbę terenu, a przede wszystkim niezwykle urozmaiconą. Na takie ukształtowanie terenu Masywu Chełmskiego wpłynęła ciekawa budowa geologiczna.

Wysokość względna obszaru powiatu wynosi od ok. 200m n.p.m. w rejonie koryta Małej Panwi i Kłodnicy do 400m n.p.m. na szczycie Góry Św. Anny.

1.3.3. Zagospodarowanie terenu

Struktura użytkowania gruntów Województwa Opolskiego nie odbiega praktycznie od wartości średnich krajowych. Użytki rolne stanowią 62% powierzchni województwa, przy średniej dla Polski 59%, zaś lasy stanowią 27% powierzchni województwa, przy średniej lesistości kraju na poziomie 28%.

W przypadku powiatu strzeleckiego użytki rolne stanowią średnio 49% powierzchni, występuje jednak duża rozbieżność pomiędzy poszczególnymi gminami - w części południowej udział terenów rolnych jest zdecydowanie większy od średniej wojewódzkiej (gmina Leśnica - 75%, gmina Ujazd - 67%), w części północnej zdecydowanie niższy (gmina Kolonowskie - 20%, gmina Zawadzkie 27%).

Udział lasów dla powiatu strzeleckiego wynosi średnio aż 42% powierzchni, występuje analogiczna rozbieżność pomiędzy poszczególnymi gminami - w części południowej lesistość jest mniejsza od średniej wojewódzkiej (gmina Leśnica - 16%, gmina Ujazd - 24%), w części północnej jest bardzo duża (gmina Kolonowskie - 73%, gmina Zawadzkie 62%).

Tereny powiatu w sposób naturalny dzielą się zatem na dwie główne jednostki. Część południowa, charakteryzująca się stosunkowo dobrymi glebami i niskim zalesieniem, jest zagłębieniem rolniczym Ziemi Strzeleckiej. Północna część powiatu, posiadając słabe gleby i zalesienie powyżej 60%, koncentruje się na przemyśle.

Tabela 1.3-2. Użytkowanie gruntów na terenie gmin powiatu strzeleckiego (źródło: *Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2002*).

Gmina	Izbicko	Jemielnica	Kolonowskie	Leśnica	Strzelce Op.	Ujazd	Zawadzkie	Razem
-	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Powierzchnia ogółem, w tym:	8493	11321	8361	9463	20235	8331	8224	74428
razem użytki rolne w tym:	4377	3875	1704	7105	11602	5558	2226	36447
- grunty orne	3367	2862	871	6121	9879	4864	1273	29237
- sady	13	4	14	110	44	22	5	212
- łąki	862	908	756	610	1280	418	886	5720
- pastwiska	135	101	63	264	399	254	62	1278
Lasy i grunty leśne	3256	6845	6102	1483	6211	1986	5127	31010
Pozostałe grunty	860	601	555	875	2422	787	871	6971

Tabela 1.3-3. Użytkowanie gruntów na terenie gmin powiatu strzeleckiego na tle Powiatu i Województwa (źródło: j.w.).

Jednostka administracyjna	Gmina Izbicko	Gmina Jemielnica	Gmina Kolonowskie	Gmina Leśnica	Gmina Strzelce Op.	Gmina Ujazd	Gmina Zawadzkie	Powiat Strzelecki	Wojew. Opolskie
-	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Powierzchnia ogółem, w tym:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
razem użytki rolne w tym:	51,5	34,2	20,4	75,1	57,3	66,7	27,1	49,0	61,6
- grunty orne	76,9	73,9	51,1	86,2	85,1	87,5	57,2	80,2	85,4
- sady	0,3	0,1	0,8	1,5	0,4	0,4	0,2	0,6	0,5
- łąki	19,7	23,4	44,4	8,6	11,0	7,5	39,8	15,7	11,6
- pastwiska	3,1	2,6	3,7	3,7	3,4	4,6	2,8	3,5	2,5
Lasy i grunty leśne	38,3	60,5	73,0	15,7	30,7	23,8	62,3	41,7	26,8
Pozostałe grunty	10,1	5,3	6,6	9,2	12,0	9,4	10,6	9,4	11,5

Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego wyróżnia na terenie województwa trzy podstawowe strefy funkcjonalne:

- A: strefa uprzemysłowienia i urbanizacji,
- B: strefa rolna,
- C: strefa rolno - leśna.

Według *Strategii Powiat Strzelecki* zaliczono do **strefy A - uprzemysłowienia i urbanizacji**. Jest to strefa silnie zurbanizowana, w jej obrębie zlokalizowane są 4 rejony przemysłowe: opolski, kędzierzyńsko - kozielski, **strzelecko - górazdzański** i ozimsko - zawadzki.

Rozpatrując kierunki zagospodarowania *Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego* lokuje Powiat Strzelecki w **OBSZARZE AKTYWIZACJI GOSPODARCZEJ W PAŚMIE AUTOSTRADY A4**. Obszar ten wyznaczony został na całym odcinku autostrady przebiegającej przez centralną część województwa, zaś jego wyróżnikiem jest wysoka atrakcyjność dla rozwoju gospodarczego związana z dostępnością do głównych elementów układów transportowych III paneuropejskiego korytarza transportowego. Rozwój gospodarczy województwa oparty na aktywizacji gospodarczej obszarów w obrębie autostrady A4 jest elementem strategii rozwoju województwa na lata 2000÷2015. Koncentracja aktywizacji wystąpi w rejonie 6 wojewódzkich węzłów autostradowych - 2 z nich, węzeł „Olszowa” i „Nogowczyce”, znajdują się na terenie gminy Ujazd w Powiecie Strzeleckim.

1.3.4. Budowa geologiczna i hydrogeologiczna.

Powiat Strzelecki znajduje się na obszarze wschodniej części monokliny przedsudeckiej. Monoklinę przedsudecką budują utwory permu i triasu zalegające niezgodnie na sfałdowanych skałach podłoża - proterozoik, dewon i karbon. Utwory monokliny zapadają w kierunku północnym i pokryte są nierównomiernie osadami czwartorzędowymi.

Ogniwa dolnego i środkowego wapienia muszlowego mają liczne wychodnie i są intensywnie eksploatowane na potrzeby przemysłu cementowo-wapienniczego. Natomiast osady górnego wapienia muszlowego odsłaniają się sporadycznie i są przeważnie przykryte osadami kajpru i retyku.

Powiat Strzelecki leży na obszarze, jednym z najzasobniejszych w Polsce, bogatym w wody podziemne.

Na terenie powiatu występuje, aż 5 zbiorników wód podziemnych:

- GZWP nr 333 – zbiornik Opole – Zawadzkie w utworach triasu środkowego w ośrodku szczelinowo – krasowym o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 200000m³/24h i średniej głębokości ujęć 120m – 240m – gminy Strzelce Op., Kolonowskie, Izbicko, Leśnica,
- GZWP nr 335 – zbiornik Krapkowice – Strzelce Opolskie w utworach triasu dolnego w ośrodku szczelinowo – porowym o szacunkowych

- zasobach dyspozycyjnych $50000\text{m}^3/24\text{h}$ i średniej głębokości ujęć 100m – 600m – wszystkie gminy Powiatu,
- GZWP nr 328 – zbiornik Dolina kopalna rzeki Mała Panew w utworach czwartorzędowych w ośrodku porowym o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych $156000\text{m}^3/24\text{h}$ i średniej głębokości ujęć 60m – gminy: Zawadzkie i Kolonowskie,
 - GZWP nr 327 – zbiornik Lubliniec - Myszków w utworach triasu środkowego i dolnego w ośrodku szczelinowo – krasowym o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych $312000\text{m}^3/24\text{h}$ i średniej głębokości ujęć 135m – gminy: Zawadzkie, Kolonowskie, Jemielnica, Strzelce Op.,
 - GZWP nr 332 – zbiornik Subniecka kędzierzyńsko – głubczycka w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych w ośrodku porowym o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych $130000\text{m}^3/24\text{h}$ i średniej głębokości ujęć 80m – 120m – gminy: Leśnica i Ujazd.

Najważniejszymi zbiornikami dla Powiatu są GZWP nr 333 i 335.

W pokrywowych utworach czwartorzędowych występują płytkie wody gruntowe. W rejonie wyrobiska wapieni kopalni „Strzelce Opolskie” zwierciadło wody w osadach piaszczystych występuje na głębokości 3m - $3,5\text{m}$. Współczynniki filtracji piasków mieszczą się w granicach $2\text{m}/24\text{h}$ - $20\text{m}/24\text{h}$, natomiast przepuszczalność glin jest znacznie niższa, ok. $0,05\text{m}/24\text{h}$. Wody w utworach czwartorzędowych na obszarze Powiatu nie mają znaczenia użytkowego. Największe znaczenie mają poziomy wodonośne retu i wapienia muszlowego.

Ocenę jakości wód Powiatu Strzeleckiego dokonano na podstawie wyników monitoringu 1997-2000, w oparciu o wszystkie analizowane parametry; skład podstawowy, parametry fizyczno-chemiczne, metale ciężkie. Na podstawie dotychczas przeprowadzonych badań stwierdza się poważne zagrożenie dla zasobów wodnych badanego obszaru. Wyraża się ono stale pogarszającą się ich jakością. W wodach stwierdzono zbyt wysoką mineralizację i twardość, nadmiar azotanów, siarczanów i strontu. Nie stwierdzono natomiast istotnego zanieczyszczenia metalami ciężkimi. Z wyjątkiem ponadnormatywnych stężeń niklu i chromu w otoczeniu składowiska „Szymiszów” oraz podwyższonych zawartości Strontu w wodach retu w południowej części obszaru pozostałe metale ciężkie występowały w bardzo niewielkich ilościach lub częściej nawet poniżej progu oznaczalności. Generalnie w wodach nie stwierdzono obecności arsenu, kadmu, ołowiu, rtęci. W małych ilościach w kilku punktach zanotowano obecność cynku. Najwięcej cynku, w ilości $4,9\text{mg}/\text{dm}^3$ i $0,3\text{mg}/\text{dm}^3$ w pobliżu Cementowni „Strzelce Opolskie”. W wielu punktach natomiast w wysokich stężeniach obecny był stront, a zakres jego wartości zmieniał się w granicach; od $0,14\text{mg}/\text{dm}^3$ do $11,4\text{mg}/\text{dm}^3$.

1.3.5. Społeczność lokalna.

Powiat strzelecki zamieszkuje 85426 osób (31.12.2001r.), co stanowi 7,9% ludności województwa. Średnia gęstość zaludnienia w powiecie odpowiada średniej wojewódzkiej (115 osób/km²) i jest nieznacznie niższa od średniej krajowej (124 osób/km²).

Na terenie powiatu strzeleckiego znajduje się 119 miejscowości, w tym 5 miast (Strzelce Opolskie - 21079 mieszkańców, Zawadzkie - 9078 mieszkańców, Kolonowskie - 4016 mieszkańców, Leśnica - 3092 mieszkańców i Ujazd - 1741 mieszkańców) oraz 114 miejscowości wiejskich (źródło: *Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2002*).

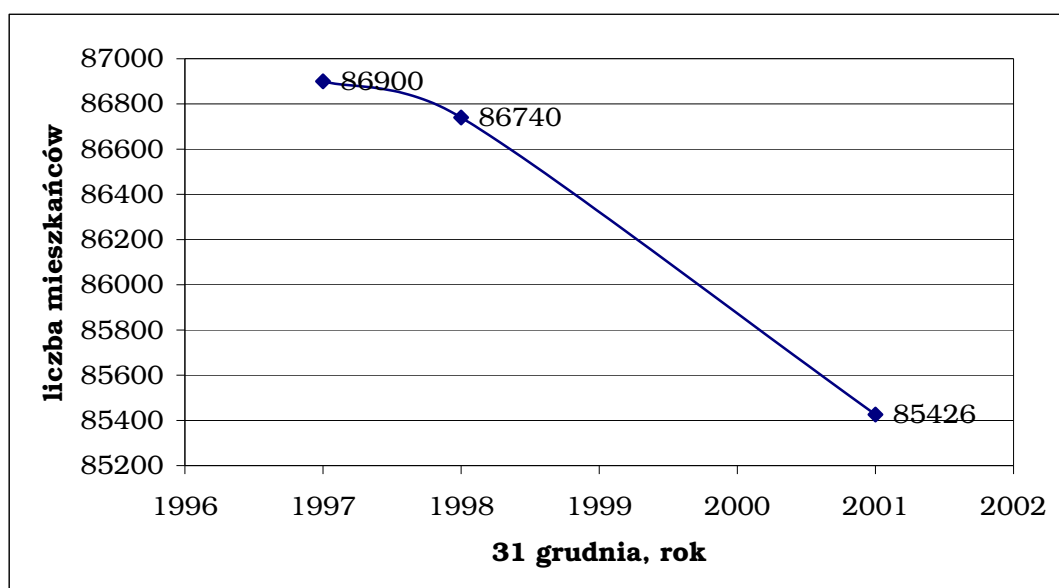
W miastach mieszka 39006 mieszkańców powiatu (46%), na wsi - 46420 mieszkańców (54%).

W ostatnich latach notowany jest spadek liczby ludności powiatu. Jednymi z podstawowych parametrów wpływających na liczbę ludności jest liczba urodzeń oraz zgonów (ruch naturalny ludności). Według Rocznika Statystycznego w Powiecie Strzeleckim zanotowano w 2001r. ujemny przyrost naturalny -0,2/1000 mieszkańców, identyczny jak w przypadku całego Województwa Opolskiego.

Kolejnym czynnikiem wpływającym na kształtowanie się procesów demograficznych jest odpływ i napływ mieszkańców. Na wielkość tych parametrów wpływa przede wszystkim sytuacja na rynku pracy i atrakcyjność mieszkalna powiatu. W 2001r. w Powiecie Strzeleckim zanotowano wysokie (drugie miejsce w województwie, po Powiecie Krapkowickim) ujemne saldo migracji -6,48/1000 mieszkańców. W tym samym okresie dla województwa zanotowano ujemne saldo -3,48/1000 mieszkańców, wszystkie powiaty posiadały salda ujemne (najwyższe Powiat Krapkowicki -8,07/1000 mieszkańców).

Rysunek 1.3-4. Ludność Powiatu Strzeleckiego (źródło: *Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego*).

Bezrobocie i zatrudnienie

Według danych Urzędu Statystycznego stopa bezrobocia Powiatu Strzeleckiego wynosi 14,9 % (stan na 31.12.2001r.) i rośnie od 1997r.

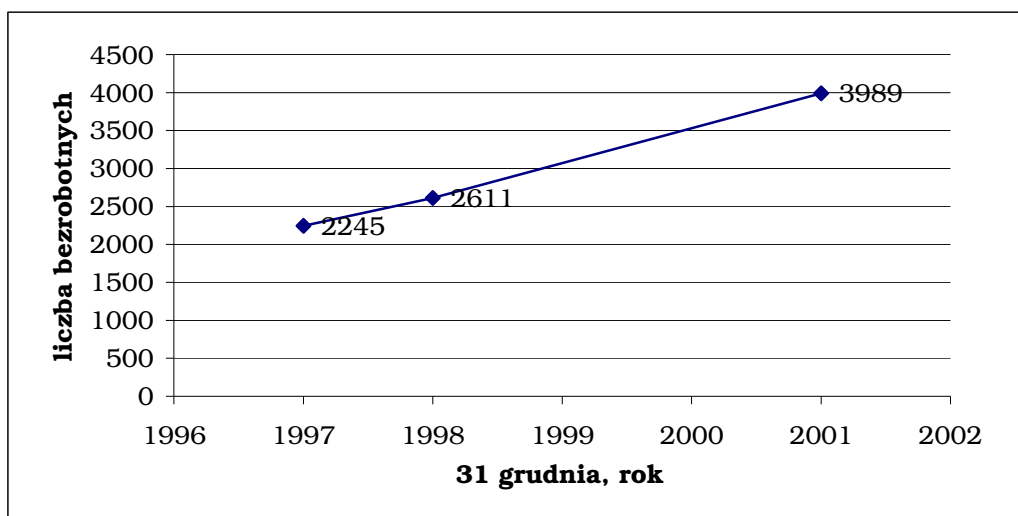
Należy zaznaczyć, że 31.12.2001r. stopa bezrobocia dla województwa wynosiła 17,8% (wg Rocznika Statystycznego).

Notowany wzrost bezrobocia ma charakter ogólnokrajowy, dodatkowo w skali powiatu związany ze wstrzymaniem produkcji w największych przedsiębiorstwach Strzelec Opolskich - Cementowni Strzelce Opolskie i Zakładach Przemysłu Wapienniczego OPOLWAP, oraz likwidacją Fabryki Maszyn i Urządzeń AGROMET-PIONIER. Utrata powyższych miejsc pracy związana jest również bezpośrednio z notowanym (migracyjnym) spadkiem liczby mieszkańców i liczby pracujących. Stale ulega podwyższeniu liczba osób, którzy po utracie pracy bądź ukończeniu szkoły znajdują zatrudnienie poza granicami kraju.

Wzrost bezrobocia związany jest naturalnie ze zmniejszającą się liczbą osób pracujących. Powiatowa struktura zatrudnienia w poszczególnych działach gospodarki zbliżona jest do średniej wojewódzkiej, między poszczególnymi gminami można już obserwować jednak znaczne różnice. Największy udział zatrudnionych w przemyśle charakteryzuje gminy północne: Zawadzkie (62%) i Kolonowskie (46%), znacznie wyższy niż dla gminy Strzelce Opolskie (29%), przy wartości średniej powiatowej 36% i wojewódzkiej 34%. Stosunkowo wysokie wskaźniki udziału zatrudnionych w przemyśle 20÷30% dla gmin Leśnica i Ujazd związane są w dużej mierze z zatrudnieniem w pozapowiatowych ośrodkach przemysłowych (Kędzierzyn - Koźle, Zdieszowice). Największy udział pracujących w handlu i usługach zanotowano w gminie Izbicko. Należy zaznaczyć, że powyższe dane Urzędu Statystycznego nie obejmują podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących nie przekracza 9 osób oraz rolników indywidualnych.

Powyższym zjawiskom towarzyszy stały, dynamiczny wzrost ilości podmiotów gospodarczych na terenie powiatu, nie mający proporcjonalnego przełożenia na liczbę zatrudnionych, zatem następuje przesunięcie zatrudnienia w kierunku firm małych lub samodzielnej działalności gospodarczej.

Rysunek 1.3-5. Liczba bezrobotnych Powiatu Strzeleckiego (źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego).

Rysunek 1.3-6. Liczba pracujących Powiatu Strzeleckiego (źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego).

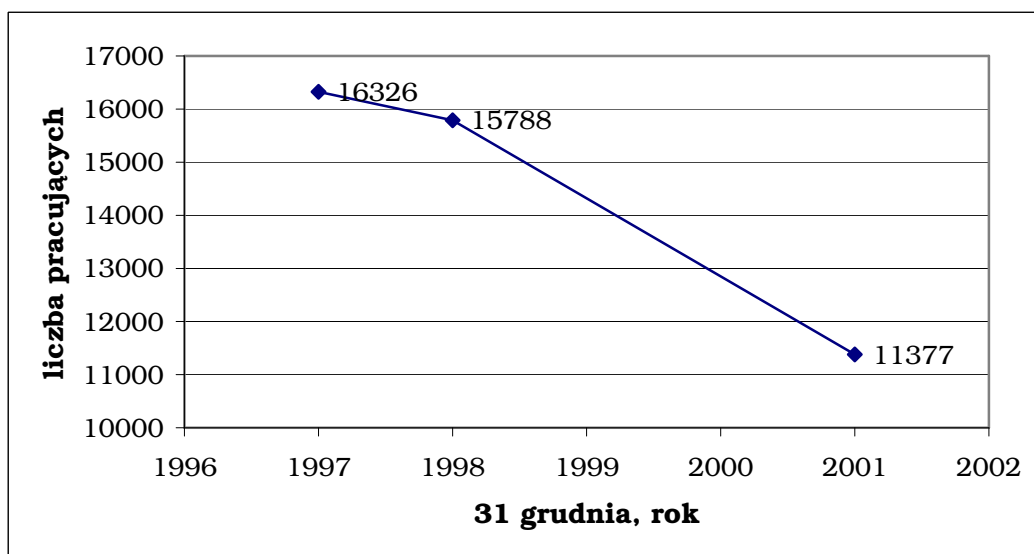

Tabela 1.3-7. Pracujący w podmiotach gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON (źródło: *Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2002*).

Gmina	Izbicko	Jemielnica	Kolonowskie	Leśnica	Strzelce Op.	Ujazd	Zawadzkie	Razem
-	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.
Ogółem, w tym sekcja PKD:	249	342	715	524	6541	438	2568	11377
rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	8	23	17	40	91	28	41	248
przemysł	2	77	325	109	1905	125	1599	4142
budownictwo	0	32	0	0	369	36	3	440
handel, naprawy	74	26	42	27	518	11	196	894
transport, łączność	6	6	105	14	384	8	163	686
pośrednictwo finansowe	7	5	5	20	120	13	33	203
obsługa nieruchomości	0	0	21	13	512	7	13	566
administracja publiczna, obrona narodowa	26	32	29	34	1010	28	53	1212
edukacja	91	96	91	151	638	118	225	1410
ochrona zdrowia, opieka społeczna	27	45	42	85	893	31	213	1336
pozostała działalność usługowa	8	0	23	6	54	33	29	153

Tabela 1.3-8. Struktura zatrudnienia na terenie gmin powiatu strzeleckiego na tle Powiatu i Województwa (źródło: *Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2002*).

Jednostka administracyjna	Gmina Izbicko	Gmina Jemielnica	Gmina Kolonowskie	Gmina Leśnica	Gmina Strzelce Op.	Gmina Ujazd	Gmina Zawadzkie	Powiat Strzelecki	Wojew. Opolskie
-	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Ogółem, w tym sekcja PKD*:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	3,2	6,7	2,4	7,6	1,4	6,4	1,6	2,2	4,9
przemysł	0,8	22,5	45,5	20,8	29,1	28,5	62,3	36,4	33,7
budownictwo	0,0	9,4	0,0	0,0	5,6	8,2	0,1	3,9	6,6
handel, naprawy	29,7	7,6	5,9	5,2	7,9	2,5	7,6	7,9	8,0
transport, łączność	2,4	1,8	14,7	2,7	5,9	1,8	6,3	6,0	6,8
pośrednictwo finansowe	2,8	1,5	0,7	3,8	1,8	3,0	1,3	1,8	2,5
obsługa nieruchomości	0,0	0,0	2,9	2,5	7,8	1,6	0,5	5,0	5,4
administracja publiczna, obrona narodowa	10,4	9,4	4,1	6,5	15,4	6,4	2,1	10,7	6,9
edukacja	36,5	28,1	12,7	28,8	9,8	26,9	8,8	12,4	11,2
ochrona zdrowia, opieka społeczna	10,8	13,2	5,9	16,2	13,7	7,1	8,3	11,7	11,0
pozostała działalność usługowa	3,2	0,0	3,2	1,1	0,8	7,5	1,1	1,3	2,0

*- uwaga: zgodnie z danymi statystycznymi suma poszczególnych pozycji nie zawsze stanowi 100%

Dochody budżetów gminy

Według *Rocznika statystycznego Województwa Opolskiego 2002* dochody ogółem budżetów gmin w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosiły w 2001r.:

- w Gminie Izbicko	- 1143 zł.,
- w Gminie Jemielnica	- 1521 zł.,
- w Gminie Kolonowskie	- 1071 zł.,
- w Gminie Leśnica	- 1697 zł.,
- w Gminie Strzelce Opolskie	- 1227 zł.,
- w Gminie Ujazd	- 2094 zł.,
- w Gminie Zawadzkie	- 977 zł.

Średnie dochody budżetów gmin Powiatu Strzeleckiego wynosiły zatem 1390 zł./mieszkańca i były wyższe od wartości średniej dla jednostek samorządu terytorialnego Województwa Opolskiego (1255 zł./mieszkańca).

1.3.6. Charakterystyka pozarolniczego sektora gospodarczego

W gospodarce powiatu najważniejsze miejsce pod względem generowanych miejsc pracy, jak i ilości podmiotów, zajmuje handel i usługi. Rolnictwo i przemysł zajmują zbliżone do siebie pozycje. Przemysł dominuje w rejonie centralnym i północnym, z kolei tereny południowe i zachodnie powiatu mają charakter rolniczy.

Przemysł powiatu strzeleckiego skupia się praktycznie w trzech ośrodkach, jakimi są Strzelce Opolskie, Zawadzkie i Kolonowskie. Dominujące branże to przemysł cementowo - wapienniczy, hutnictwo oraz przemysł metalowy.

Według *Rocznika Statystycznego Województwa Opolskiego 2002* na koniec 2001 roku w rejestrze REGON Powiatu Strzeleckiego było zarejestrowanych 4127 osób prawnych i samodzielnych jednostek nie posiadających osobowości prawnej. W ostatnich latach liczba przedsiębiorstw dynamicznie rośnie, jednakże wskaźnik aktywności gospodarczej wyrażony liczbą podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców wynosi od 30,0 w gminie Kolonowskie do 65,2 w gminie Strzelce Opolskie, dla Powiatu Strzeleckiego wynosi 48,3 i jest niższy od średniej wojewódzkiej (76,1).

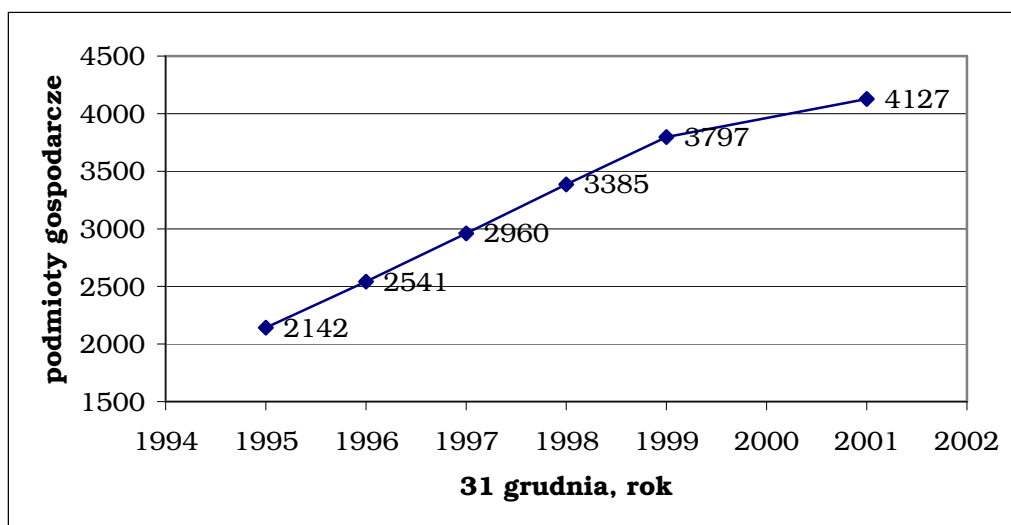
Tabela 1.3-9. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON (źródło: *Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2002*).

Gmina	Izbicko	Jemielnica	Kolonowskie	Leśnica	Strzelce Op.	Ujazd	Zawadzkie	Razem
-	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.	szt.
Ogółem, w tym sekcja PKD:	250	268	211	348	2272	229	549	4127
rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	13	18	20	15	55	18	28	167
przemysł	25	39	31	39	208	26	56	424
budownictwo	51	46	29	29	286	37	49	527
handel, naprawy	50	63	51	104	753	61	146	1228
hotele, restauracje	3	8	4	14	68	3	24	124
transport, łączność	18	23	11	23	154	25	29	283
pośrednictwo finansowe	6	7	4	11	85	2	20	135
obsługa nieruchomości	38	14	14	37	302	17	102	524
administracja publiczna, obrona narodowa	6	7	4	10	29	6	7	69
edukacja	7	4	6	8	49	6	18	98
ochrona zdrowia, opieka społeczna	13	13	14	24	145	17	36	262
pozostała działalność usługowa	20	26	23	34	138	11	34	286

Tabela 1.3-10. Struktura podmiotów gospodarczych na terenie gmin powiatu strzeleckiego na tle Powiatu i Województwa (źródło: *Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2002*).

Jednostka administracyjna	Gmina Izbicko	Gmina Jemielnica	Gmina Kolonowskie	Gmina Leśnica	Gmina Strzelce Op.	Gmina Ujazd	Gmina Zawadzkie	Powiat Strzelecki	Wojew. Opolskie
-	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Ogółem, w tym sekcja PKD:	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	5,2	6,7	9,5	4,3	2,4	7,9	5,1	4,0	3,0
przemysł	10,0	14,6	14,7	11,2	9,2	11,4	10,2	10,3	9,8
budownictwo	20,4	17,2	13,7	8,3	12,6	16,2	8,9	12,8	11,2
handel, naprawy	20,0	23,5	24,2	29,9	33,1	26,6	26,6	29,8	31,3
hotele, restauracje	1,2	3,0	1,9	4,0	3,0	1,3	4,4	3,0	3,0
transport, łączność	7,2	8,6	5,2	6,6	6,8	10,9	5,3	6,9	6,5
pośrednictwo finansowe	2,4	2,6	1,9	3,2	3,7	0,9	3,6	3,3	3,9
obsługa nieruchomości	15,2	5,2	6,6	10,6	13,3	7,4	18,6	12,7	17,5
administracja publiczna, obrona narodowa	2,4	2,6	1,9	2,9	1,3	2,6	1,3	1,7	1,1
edukacja	2,8	1,5	2,8	2,3	2,2	2,6	3,3	2,4	2,0
ochrona zdrowia, opieka społeczna	5,2	4,9	6,6	6,9	6,4	7,4	6,6	6,3	4,7
pozostała działalność usługowa	8,0	9,7	10,9	9,8	6,1	4,8	6,2	6,9	5,9

Rysunek 1.3-11. Podmioty gospodarcze w rejestrze REGON Powiatu Strzeleckiego (źródło: Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego).

Jak już pisano, w ostatnim okresie upadły lub zawiesiły działalność praktycznie największe obiekty przemysłowe Powiatu Strzeleckiego:

- Cementownia „Strzelce Opolskie”, należąca do GÓRAŹDŹE CEMENT S.A.
 - w związku z inwestycjami modernizacyjnymi, proekologicznymi i zwiększającymi wydajność pieców cementowych zlokalizowanych w Cementowni „Góraźdze”, w roku 2001 wstrzymano produkcję klinkieru (wypał) w Cementowni „Strzelce Opolskie”, stosującej energochłonną technologię moką, aktualnie produkcja (przemiał, wysyłka) odbywa się na bazie klinkieru dostarczanego z zakładu macierzystego, w kopalni wapienia „Strzelce Opolskie” prowadzone jest jednak wydobywanie i planowany jest jego wzrost w celu zaspokojenia potrzeb Spółki i rynku zewnętrznego,
- Śląskie Zakłady Przemysłu Wapienniczego OPOLWAP S.A., Zakład „Strzelce Opolskie” - produkcja wapna została wstrzymana, firma eksploatowała kopalnie w Szymiszowie (po działalności górniczej zostały wyeksploatowane wyrobiska) i w Strzelcach Opolskich (działalność górnicza może być wznowiona, firma posiada ważną koncesję na eksploatację złoża „Strzelce Opolskie I”),
- Fabryka Maszyn i Urządzeń AGROMET-PIONIER w Strzelcach Opolskich
 - zakład zlikwidowany, obecnie na jego terenie znajduje się Strzelecki Obszar Gospodarczy,
- Huta „ANDRZEJ” w Zawadzkiem - zakład w stanie upadłości,
- Opolskie Fabryki Mebli - Fabryka Mebli nr 3 Sp. z o.o. Strzelce Opolskie - zakład ogłosił upadłość w lipcu 2003r.

Wśród najistotniejszych ze względu na oddziaływanie na środowisko zakładów przemysłowych należy zatem wymienić firmy:

- GÓRAŹDŹE CEMENT S.A. - Cementownia „Strzelce Opolskie” (potencjalnie - jak wynika z uzyskanych informacji aktualnie nie ma decyzji o dalszym losie cementowni i kopalni),
- Śląskie Zakłady Przemysłu Wapienniczego OPOLWAP S.A., Zakład „Strzelce Opolskie” (potencjalnie),
- Huta „ANDRZEJ” Zawadzkie (potencjalnie),
- PACKPROFIL Sp. z o.o. Kolonowskie.

Do podmiotów gospodarczych o mniejszym znaczeniu należą:

- PEC OPOLSZCZYŻNA S.A.: Ciepłownia Rejonowa ECO S.A. K-452 w Strzelcach Opolskich,
- Ciepłownie Rejonowe należące do ZAW-KOM Sp. z o.o. Zawadzkie,
- Opolskie Fabryki Mebli - Fabryka Mebli nr 3 Sp. z o.o. Strzelce Opolskie (potencjalnie),
- Opolskie Fabryki Mebli - Fabryka Mebli nr 4 Sp. z o.o. Ujazd (dawniej Fabryka nr 8),
- zakłady zlokalizowane na terenie Strzeleckiego Obszaru Gospodarczego (Kleinmann Wyroby Metalowe Sp. z o.o., Kujawska Fabryka Maszyn Rolniczych „Krukowiak”, PLIMET, DREMEX, ENERGOKESEL),
- Energo-Mechanik (dawniej Rafako-Mechanik) Sp. z o.o. Strzelce Opolskie.

Obiektami potencjalnie uciążliwymi dla środowiska są również stacje paliw, których w powiecie znajduje się 23 (31.12.2002r.) oraz obiekty gospodarki komunalnej - składowiska odpadów i oczyszczalnie ścieków (omówione osobno).

1.3.7. Rolnictwo

Powiat Strzelecki ma charakter przemysłowo – rolniczy. Użytki rolne stanowią średnio 49% powierzchni powiatu (dla Województwa Opolskiego odpowiednio 62%, przy średniej dla Polski 59%). Grunty orne zajmują ponad 80% powierzchni użytków rolnych, natomiast lasy i grunty leśne ok. 42 % powierzchni powiatu. Szczegółowy opis użytkowania gruntów przedstawiono w rozdz. „Zagospodarowanie terenu”.

Według danych starostwa powiatowego (*Stan rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego w powiecie strzeleckim, Sierpień 2001*) uprawy zbóż zajmują tu 15502 ha, ziemniaków 198 ha, buraków 726 ha i rzepaku 1698 ha.

Biorąc pod uwagę warunki klimatyczne i glebowe, decydujące o rolniczym użytkowaniu gleb na terenie powiatu, jego obszar można podzielić na dwa regiony: północny - dorzecze Małej Panwi obejmujący gminy Kolonowskie, Zawadzkie i Jemielnica i południowy - Masywu Chełmu obejmujący gminy: Strzelce Opolskie, Izbicko, Leśnica i Ujazd.

Tereny nizinne rejonu północnego ze względu na surowszy klimat, słabe gleby typu bielcowego, z przewagą gruntów klasy V i VI (tabela 1.3-12) jest

w przeważającej części zalesiony. Użytki rolne stanowią 1\3 powierzchni tego obszaru. Uprawia się tu przede wszystkim zboża (najwięcej żyta i jęczmienia) oraz ziemniaki.

Tabela 1.3-12. Struktura klas bonitacji gruntów w poszczególnych gminach powiatu strzeleckiego (źródło: *Stan rolnictwa i przetwórstwa rolno – spożywczego w powiecie strzeleckim, Starostwo powiatowe w Strzelcach Opolskich, Sierpień 2001*)

Gminy	Klasy bonitacji gruntów ornych w %								
	I	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	V	VI	VIrz
Izbicko	0	0	0	0,8	8,6	24,9	37,1	28,6	0
Jemielnica	0	0	0	1,4	5,7	18,1	39,2	35,6	0
Kolonowskie	0	0	0	0	0	5,5	41,2	53,3	0
Leśnica	0	5,3	23,2	30,0	15,4	9,6	8,4	8,1	0
Strzelce Opolskie	0	0,14	2,6	9,2	21,0	24,8	28,7	13,6	0
Ujazd	0	13,4	26,0	12,4	11,4	12,9	16,9	7,0	0
Zawadzkie	0	0	0	0,6	6,0	24,9	49,9	18,6	0

W rejonie południowym powiatu występują gleby o większych możliwościach produkcyjnych, głównie brunatne, nadające się pod uprawę wszystkich zbóż, rzepaku, buraków cukrowych, roślin okopowych oraz warzyw.

Gminy Strzelce Opolskie i Izbicko wykazują cechy pośrednie między regionem południowym i północnym powiatu. Lasy stanowią tu 30-38% powierzchni gminy, a użytki rolne 51-57%. Dominują grunty orne stanowiące ok. 85 – 77%. Uprawia się przede wszystkim zboża, ziemniaki, a także buraki rzepak i kukurydzę.

Najlepsze warunki do produkcji rolniczej istnieją w gminach Leśnica i Ujazd. Przeważają grunty dobre klasy bonitacyjnej IIIa i IIIb. Lasy stanowią około 1/5 powierzchni tych gmin. Uprawia się zboża - głównie pszenicę i żyto, rzepak, buraki cukrowe. Uprawy warzyw, dawniej dobrze rozwinięte, zostały obecnie zaniechane. Gminę Leśnica wyróżnia największy w powiecie areal sadów (1,5% powierzchni gminy).

Na terenie Powiatu nie ma dużych gospodarstw chowu lub hodowli zwierząt, tzn. obejmujących ponad 240 dużych jednostek przeliczeniowych inwentarza (DJP) i zaliczanych do przedsięwzięć „mogących znacząco oddziaływać na środowisko”, określonych w art. 51 ust. 1 pkt. 1 ustawy *Prawo ochrony środowiska* (tzw. przedsięwzięcia z grupy I) wg *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 24 września 2002 roku w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko*.

W północnej części powiatu pomimo znacznego arealu łąk i pastwisk hodowla bydła jest słabo rozwinięta. Najniższą obsadę bydła stwierdzono w gminie Zawadzkie - 24,1 na 100 ha UR. Znaczna powierzchnia łąk i pastwisk jest odłogowana. Hodowla bydła rozwija się dobrze w gminach Izbicko i Strzelce Opolskie, charakteryzujących się najwyższą obsadą bydła na 100 ha UR, odpowiednio 82,8 i 41 sztuk. Ze względu na duży areal upraw zbóż chów trzody chlewnej rozwija się na południu powiatu. Obsada trzody

chlewnej w gminach Leśnica i Ujazd wynosi odpowiednio 119,3 i 98,6 sztuk na 100 ha UR, a w regionie północnym powiatu - gminy Kolonowskie i Zawadzkie - wynosi 17,1 i 63,5 sztuk na 100 ha UR.

W powiecie funkcjonuje 4024 gospodarstwa rolne, o przeciętnej powierzchni 7 ha, a więc takiej jak średnia krajowa powierzchnia gospodarstwa. W gminach Leśnica, Strzelce Opolskie oraz Izbicko średnia powierzchnia gospodarstwa jest wyższa niż dla powiatu (8,2-9,8 ha). Natomiast w północnej części powiatu znacznie niższa (3,8-5,7). Podobnie najmniej gospodarstw rolnych jest w północnej części powiatu (371 w gminie Zawadzkie i 428 w gminie Kolonowskie), a największa liczba gospodarstw rolnych charakteryzuje gminy Strzelce Opolskie (803) i Leśnica (727), położone w części południowej powiatu.

1.3.8. Infrastruktura techniczna.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna

System wodociągowy i kanalizacyjny Powiatu został szczegółowo opisany w rozdziale dotyczącym gospodarki wodno – ściekowej.

Gazociągi

Na terenie powiatu w gaz ziemny wysokometanowy GZ50, poprzez instalację przewodową, zaopatrywani są jedynie odbiorcy w dwóch miastach: Strzelce Opolskie i Zawadzkie. Stopień gazyfikacji powiatu jest ok. 2-krotnie mniejszy od średniej wojewódzkiej. Stopień gazyfikacji miasta Strzelce Opolskie odpowiada typowej wartości dla miast średniej wielkości, zaś zużycie przypadające na średniego odbiorcę wskazuje, że gaz wykorzystywany jest głównie na cele kuchenne i c.w.u. Stopień gazyfikacji miasta Zawadzkie jest niewielki, zaś zużycie przypadające na średniego odbiorcę wskazuje, że gaz wykorzystywany jest również na cele grzewcze - szacunkowo u ok. 50% odbiorców.

Tabela 1.3-13. Sieć gazowa, ludność korzystająca z gazu, odbiorcy i zużycie gazu w gospodarstwach domowych (źródło: *Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2002*).

Jednostka administracyjna	Sieć rozdzielcza gazowa	Ludność korzystająca z gazu	Zużycie gazu dla gospodarstwa domowego w roku
-	km	%	m ³ /odbiorca
Województwo Opolskie	1901,7	ok. 40,9	448,9
Powiat Strzelecki	136,4	20,8	455,3
Gmina Izbicko	2,4	0,0	-
Gmina Jemielnica	-	0,0	-
Gmina Kolonowskie	-	0,0	-
Gmina Leśnica	42,7	0,0	-
w tym miasto	2,0	0,0	-
Gmina Strzelce Opolskie	65,6	50,4	443,3
w tym miasto	47,0	83,4	443,3
Gmina Ujazd	8,1	0,0	-
w tym miasto	-	0,0	-
Gmina Zawadzkie	17,6	1,2	1764,7
w tym miasto	11,6	1,8	1764,7

Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Wszystkie miejscowości powiatu są zelektryfikowane.

W Powiecie istnieją cztery stacje elektromagnetyczne tj. główne punkty zasilania GPZ (WN/SN), w których dokonuje się transformacji napięcia na niższe, celem dalszego zasilania stacji transformatorowych średniego napięcia SN i niskiego napięcia NN.

GPZ w Powiecie Strzeleckim

- GPZ (WN/SN) w Strzelcach Opolskich,
- GPZ (WN/SN) na terenie Cementowni „Strzelce Opolskie”,
- GPZ (WN/SN) w Zawadzkim ul. Opolska,
- GPZ (WN/SN) na terenie Huty „ANDRZEJ” w Zawadzkim.

Linie WN (110kV) w Powiecie Strzeleckim:

- linia podwójna (2 x 110kV) Kędzierzyn-Koźle – Chrzastowice – przechodząca przez gminy: Leśnica (okolice Zalesia Śląskiego), Ujazd (okolice Zimnej Wódki i Olszowej), Strzelce Opolskie (okolice Strzelc Opolskich i Rozmierza, Izbicko (okolice Krośnicy),
- linia podwójna (2 x 110kV) Miechowice – Zawadzkie – Ozimek – przechodząca przez gminy: Zawadzkie (okolice Żędowic, Zawadzkiego), Kolonowskie (okolice Kolonowskiego, Staniszcza Małych i Wielkich),
- linia podwójna (2 x 110kV) Kędzierzyn-Koźle – Łabędy – przechodząca przez gminę Ujazd (okolice Ujazdu),

- linia podwójna (2 x 110kV) Kędzierzyn-Koźle – Zdieszowice – przechodząca przez gminę Leśnica (okolice Zalesia Śląskiego, Lichynii, Leśnicy),
- linia podwójna (2 x 110kV) Wielowieś – Krupski Młyn – przechodząca przez wschodnią granicę gminy Zawadzkie,
- linia Zawadzkie – Pawonków – przechodząca przez gminę Zawadzkie od GPZ w Zawadzkiem do Pawonkowa,

Linie NN 220kV:

- linia Kędzierzyn-Koźle – Groszowice - przechodząca przez gminę Leśnica (okolice Zalesia Śląskiego, Lichynii, Leśnicy),
- linia Kędzierzyn-Koźle – Łągisza - przechodząca przez gminę Ujazd (okolice Ujazdu i Starego Ujazdu).

1.3.9. Transport i komunikacja.

Drogowa sieć komunikacyjno – transportowa

Na terenie Powiatu Strzeleckiego istnieje dobrze rozwinięta sieć dróg. Najistotniejsze znaczenie ma autostrada A4 przebiegająca przez tereny gmin: Leśnica (w tym przez Park Krajobrazowy „Góra Św. Anny”) i Ujazd. Na terenie gminy Ujazd znajdują się 2 węzły autostrady A4: Olszowa i Nogowczyce - jedyne w powiecie strzeleckim spośród 6 węzłów w województwie.

Przez teren Powiatu przebiegają trzy drogi krajowe (dwie z nich - nr 88 i 94 - wchodzi w skład drogi międzynarodowej E-40):

- DK nr 40 (Kędzierzyn Koźle - Pyskowice),
- DK nr 88 (Strzelce Opolskie - Bytom),
- DK nr 94 (Zgorzelec - Kraków).

Przez teren Powiatu przebiegają cztery drogi wojewódzkie:

- DW nr 463 (Zawadzkie - Ozimek),
- DW nr 901 (Olesno - Gliwice),
- DW nr 426 (Kędzierzyn Koźle - Zawadzkie),
- DW nr 409 (Strzelce Opolskie - Krapkowice),

Sieć komunikacyjną uzupełniają drogi powiatowe i gminne.

Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu z roku 2000 prowadzonego przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Opolu wykazały następujące średnie dobowe natężenie ruchu dla omawianych dróg krajowych:

- DK nr 40: odcinek Kędzierzyn-Koźle - granica województwa SDR=3796,

- DK nr 88: odcinek Strzelce Op. - Nogowczyce SDR=11806,
- DK nr 94: odcinek Izbicko - Strzelce Op. SDR=14003, Strzelce Op. (przejście) SDR=14798, odcinek Strzelce Op. - granica województwa SDR=5619.

Omawiane pomiary nie objęły nieczynnego wówczas odcinka autostrady A4. Według szacunkowych pomiarów przeprowadzonych przez POŚ „Lemitor” w okresie marzec - czerwiec 2003 średnie dla powiatowego odcinka autostrady SDR=12200 pojazdów samochodowych ogółem (Góra Św. Anny - SDR=12000÷13300; Kadłubiec - SDR=10300÷12900; Olszowa - SDR=9700÷15800).

Wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu z roku 2000 prowadzonego przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu wykazały następujące średnie dobowe natężenie ruchu dla omawianych dróg wojewódzkich:

- DW nr 463: brak danych (*odcinek granica powiatu - Kolonowskie SDR=1645),
- DW nr 901: odcinek Dobrodzień - Zawadzkie SDR=4607, odcinek Zawadzkie - granica województwa SDR=5924,
- DW nr 426: odcinek Zawadzkie - Strzelce Opolskie SDR=4708 (*odcinek Strzelce Opolskie - Olszowa SDR=2036),
- DW nr 409: odcinek Strzelce Opolskie - Krapkowice SDR=4355.

*W roku 2000 odcinek drogi nr 463 Ozimek - Zawadzkie oraz odcinek drogi nr 426 Strzelce Op. - Kędzierzyn Koźle były drogami powiatowymi, stąd nie zostały objęte GPR 2000, prowadzonym przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu. Natężenie ruchu określono zatem na podstawie pomiarów prowadzonych przez Wydział Ruchu Drogowego i Dróg Powiatowych Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich.

Jak wynika z pomiarów Wydziału Ruchu Drogowego i Dróg Powiatowych Starostwa Powiatowego w Strzelcach Opolskich prowadzonych w latach 2000÷2002 średniodobowe natężenie ruchu na drogach powiatowych nie przekracza SDR=3000. Największy ruch wykazywały drogi powiatowe (lub ich odcinki):

- nr 27-807 Strzelce Op. - Rozmierka (SDR=2537÷2797),
- nr 27-401 Zdieszowice - Leśnica (SDR=1970÷2624),
- nr 27-806 Sucha - Szymiszów - Kalinów (SDR=975÷1732),
- nr 27-847 Strzelce Op. - DK nr 94 (SDR=1615),
- nr 27-435 Zalesie - Cisowa (SDR=1153÷1542),
- nr 27-805 Strzelce - Leśnica - Raszowa (SDR=782÷1488),
- nr 27-467 Ujazd - Sławięcice (SDR=1343),
- nr 27-401 Leśnica - Zalesie (SDR=1099÷1413),
- nr 27-809 Izbicko - Otmice - Siedlec (SDR=1007÷1259),
- nr 27-461 Sieronowice- Nogowczyce - Jaryszów - Ujazd (SDR=755÷1105), pozostałe drogi cechował SDR<1000.

Ogólnie rzecz ujmując obserwuje się stały wzrost natężenia ruchu na drogach krajowych i wojewódzkich. Na podstawie porównania GPR 2000 i GPR 1995 wzrost ruchu w latach 1995÷2000 wyniósł w Województwie Opolskim dla dróg krajowych 24% (w skali kraju 31%), zaś dla dróg wojewódzkich 20% (w skali kraju 32%). Wraz z budową i modernizacją kolejnych odcinków autostrady A4 należy spodziewać się znacznego wzrostu natężenia ruchu na autostradzie. Jednocześnie autostrada przejmuje częściowo ruch pojazdów odbywających się drogą międzynarodową E-40, stąd trudno określić tendencje zmian natężenia ruchu dla dróg krajowych nr 88 i 94, wchodzących w skład drogi międzynarodowej E-40. W praktyce rzeczywiste natężenie ruchu i tendencje zachodzących zmian dla ciągów komunikacyjnych znajdujących się na terenie Powiatu Strzeleckiego będzie można określić precyzyjniej dopiero po opublikowaniu wyników Generalnego Pomiaru Ruchu planowanego na rok 2005.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego przewiduje wśród zadań zakwalifikowanych do rządowych:

- modernizację DK nr 40 do pełnych parametrów klasy GP, w tym w latach 2011÷2020 budowę obejścia miejscowości Ujazd,
- modernizację DK nr 88 do pełnych parametrów klasy GP,
- modernizację DK nr 94 do pełnych parametrów klasy GP, w tym w latach 2011÷2020 budowę obejścia miejscowości Izbicko, Sucha, Strzelce Opolskie, Warmatówice, Błotnica Strzelecka,

oraz wśród zadań zakwalifikowanych do wojewódzkich:

- modernizację DW nr 409 do pełnych parametrów klasy G,
- modernizację DW nr 426 do pełnych parametrów klasy G, w tym budowę obejścia miejscowości Jemielnica, Piotrówka, Wierchlesie, Strzelce Op., zmianę kategorii drogi z wojewódzkiej na krajową,
- modernizację DW nr 463 do pełnych parametrów klasy G,
- modernizację DW nr 901 do pełnych parametrów klasy G, w tym budowę obejścia miejscowości Kielcza, Żędowice, Zawadzkie,

a także zadania powiatowe przewidziane do przekwalifikowania na wojewódzkie:

- przekwalifikowanie drogi powiatowej nr 27-435 do rangi drogi wojewódzkiej, modernizację do pełnych parametrów klasy Z, w tym budowę obejścia miejscowości Zalesie Śląskie,
- przekwalifikowanie drogi powiatowej nr 27-805 do rangi drogi wojewódzkiej, modernizację do pełnych parametrów klasy Z.

Transport kolejowy

Obok transportu kołowego na terenie powiatu występuje dobrze rozwinięta sieć kolejowa, w której skład wchodzi cztery czynne linie:

- Opole - Strzelce Opolskie - Gliwice (część linii magistralnej nr 132),
- Fosowskie - Częstochowa (część pierwszorzędnej linii nr 61),
- Opole - Fosowskie - Tarnowskie Góry (część pierwszorzędnej linii nr 144),
- Fosowskie - Kluczbork (część pierwszorzędnej linii nr 175).

oraz nie eksploatowana aktualnie linia kolejowa:

- Fosowskie - Strzelce Opolskie - Kędzierzyn Koźle.

Łączne natężenie ruchu towarowego i osobowego (wg informacji PKP Polskie Linie Kolejowe S.A. Zakład w Opolu) w skali roku na tych trasach wynosi:

- część linii magistralnej nr 132: Opole - Strzelce Opolskie - Gliwice - 19345poc./rok,
- część pierwszorzędnej linii nr 61: Fosowskie - Częstochowa 6049poc./rok,
- część pierwszorzędnej linii nr 144: Opole - Fosowskie - 7091poc./rok oraz Fosowskie - Tarnowskie Góry - 5840poc./rok,
- część pierwszorzędnej linii nr 175: Fosowskie - Kluczbork 2502poc./rok.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego przewiduje wśród zadań zakwalifikowanych do rządowych:

- modernizację linii nr 132 do uzyskania parametrów pozwalających na osiągnięcie prędkości przejazdu 160km/h,

oraz wśród zadań zakwalifikowanych do wojewódzkich:

- modernizację linii nr 61 i 144, jako linii o preferowanym ruchu towarowym do uzyskania parametrów pozwalających na osiągnięcie prędkości przejazdu 80km/h dla pociągów towarowych, a na odcinkach kursowania pociągów osobowych dalekobieżnych i towarowych logistycznych do 100÷120km/h.

1.3.10. Gospodarka odpadami

W tabeli nr 1.3-14. przedstawiono orientacyjny bilans odpadów komunalnych wytworzonych, składowanych na składowiskach odpadów oraz wysegregowanych na terenie Powiatu Strzeleckiego.

Tabela nr 1.3-14. Orientacyjne zestawienie bilansu odpadów komunalnych za rok 2002.

Odpady komunalne wytwarzane na terenie Powiatu	Odpady komunalne składowane na składowiskach odpadów na terenie Powiatu	Odpady segregowane w zorganizowanej zbiórce odpadów ²			
		Szkło	Tworzywa sztuczne	Złom metali	Papier
Mg/rok	Mg/rok	Mg/rok			
26936	18931,1 ¹	137,22	16,116	0,5	6,65

¹ – odpady z gmin Powiatu Strzeleckiego za wyjątkiem gminy Kolonowskie oraz odpady z gmin spoza Powiatu: Zdieszowice, Tworóg, Lubliniec.

² – gminy: Strzelce Opolskie, Kolonowskie, Izbicko, Zawadzkie.

Głównym sposobem unieszkodliwiania odpadów komunalnych w Powiecie Strzeleckim jest ich składowanie na składowiska odpadów.

W Powiecie Strzeleckim istnieją 4 składowiska odpadów komunalnych:

- składowisko w Szymiszowie (gmina Strzelce Opolskie)- gminy Strzelce Opolskie, Jemielnica,
- składowisko w Kielczy (gmina Zawadzkie) – gmina Zawadzkie, gmina Lubliniec (powiat Lubliniecki woj. Śląskie), gmina Tworóg (pow. Tarnowskie Góry, woj. Śląskie)
- składowisko w Suchodańcu (gmina Izbicko) – gmina Izbicko,
- składowisko w Krasowej (gmina Leśnica) – gmina Leśnica, Ujazd oraz dodatkowo gmina Zdieszowice (powiat krapkowicki).

W pełni wyposażonym oraz spełniającym wymogi prawne jest składowisko odpadów w Szymiszowie. Składowiskiem o najsłabszej infrastrukturze jest składowisko w Suchodańcu przewidziane przez władze gminy do zamknięcia i rekultywacji.

Zorganizowana segregacja odpadów prowadzona jest w 6 gminach Powiatu. Segregowana jest tylko niewielka część odpadów stanowiących surowiec wtórny, a znajdujących się w strumieniu odpadów komunalnych.

Zaznaczyć należy, iż możliwą jest również indywidualna segregacja odpadów przez wytwórców. Zwłaszcza odpadów w postaci złomów metali (przede wszystkim kolorowych). Odpady te są dostarczane indywidualnie do punktów skupu surowców wtórnych. Powodem tego jest to, iż cena jednostkowa

skupu złomu metali, zwłaszcza kolorowych, jest atrakcyjna dla dostawcy tego rodzaju odpadów.

Na terenach wiejskich prowadzone jest także kompostowanie odpadów ulegających biodegradacji, zwłaszcza odpadów z terenów zielonych oraz organicznych odpadów kuchennych. Kompostowanie takie prowadzone jest indywidualnie w prywatnych kompostownikach i ma na celu wytworzenie kompostu do własnych potrzeb rolników. Skala tego zjawiska trudna jest do oszacowania.

Ogólną liczbę odpadów przemysłowych nie będących odpadami niebezpiecznymi można oszacować na (w zaokrągleniu) około 30000Mg rocznie, odpadów niebezpiecznych na ok. 1100, odpadów komunalnych na około 3500Mg.

Szacunkowy bilans odpadów wytwarzanych przez przedsiębiorstwa na terenie Powiatu Strzeleckiego przedstawiono w tabeli nr 1.3-15.

Tabela 1.3-15. Szacunkowy bilans odpadów wytwarzanych przez przedsiębiorstwa.

Rodzaj odpadów	Ilość wytwarzanych odpadów
Odpady komunalne	3500Mg/a
Odpady inne niż niebezpieczne	30000Mg/a
Odpady niebezpieczne	1100Mg/a

Głównymi wytwórcami odpadów przemysłowych są w Powiecie:

- Huta „Andrzej” w Zawadzkiem wraz z wydzielonymi spółkami – odpady z obróbki metali, odpady z energetycznego spalania paliw i odpady z odlewnictwa i hutnictwa (obecnie huta w złej sytuacji ekonomicznej),
- zarządcy oczyszczalni ścieków w Strzelcach Opolskich, Zawadzkiem i Ujeździe – odpady z eksploatacji oczyszczalni ścieków,
- zakłady naprawcze środków transportu – odpady przetworzonych olejów, akumulatorów, chłodziw,
- firmy budowlane – odpady z remontów i budów.

Na terenie Powiatu Strzeleckiego brak jest czynnych typowych składowisk odpadów przemysłowych.

Na niektóre składowiska odpadów komunalnych (innych niż niebezpieczne i obojętne) mogą być przyjmowane niektóre odpady różne od komunalnych, i tak:

- a.** Składowisko odpadów komunalno-przemysłowych w Kielczy w gminie Zawadzkie:
- odpady z rolnictwa, sadownictwa, upraw hydroponicznych, leśnictwa i rybołówstwa z grupy 02,

- odpady z przetwórstwa drewna oraz z produkcji płyt i mebli, masy celulozowej, papieru i tektury z grupy 03,
- odpady z procesów termicznych z grupy 10,
- odpady z chemicznej obróbki i powlekania powierzchni metali oraz innych materiałów i z procesów hydrometalurgii metali nieżelaznych z grupy 11,
- odpady z kształtowania oraz fizycznej i mechanicznej obróbki powierzchni metali i tworzyw sztucznych z grupy 12,
- odpady opakowaniowe; sorbenty, tkaniny do wycierania, materiały filtracyjne i ubrania ochronne nie ujęte w innych grupach z grupy 15,
- odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej (włączając glebę i ziemię z terenów zanieczyszczonych z grupy 17,
- odpady z instalacji i urządzeń służących zagospodarowaniu odpadów z oczyszczalni ścieków oraz z uzdatniania wody pitnej i wody do celów przemysłowych z grupy 19.

b. Składowisko odpadów w Krasowej w gminie Leśnica:

- odpady gruzu budowlanego z grupy 17 01,

c. Składowisko odpadów w Szymiszowie w gminie Strzelce Opolskie:

- odpady gruzu budowlanego z grupy 17 01.

Według danych uzyskanych w Starostwie Powiatowym, jednostki, które uzyskały zezwolenie na prowadzenie odzysku odpadów to:

- "PACKPROFIL" Sp. z o.o. w Kolonowskim, ul. Zakładowa 3 - odzysk odpadów: papier i tektura w ilości 9100Mg/rok, opakowania wielomateriałowe w ilości 20000Mg/rok, opakowania z papieru i tektury w ilości 16 700 Mg/rok,
- Zakład Wulkanizacyjny Ernest Lipok w Jemielnicy, ul. Cicha 1 - odzysk odpadów: odpady z przemysłu gumowego - w ilości 1,0Mg/rok, zużyte opony - w ilości 2Mg/rok,
- Warsztat Ślusarski Jan Maciejczyk w Dziewkowicach, ul. Lompy 37 - odzysk odpadów -blachy odpadowe - Żelazo i stal - w ilości 100Mg/rok,
- Zakład Ślusarsko - Mechaniczny w Dziewkowicach , ul. Jemielnicka 6 - odzysk odpadów - blachy odpadowe - Żelazo i stal - w ilości 120Mg/rok,
- Warsztat Ślusarski w Dziewkowicach, ul. Lompy 2 - odzysk odpadów - blachy odpadowe - Żelazo i stal - w ilości 100 Mg/rok,
- S. C. Ślusarstwo Maciejczyk Marcin, Maciejczyk Teresa, Maciejczyk Roman w Dziewkowicach, ul. Mała 2a - odzysk odpadów - blachy odpadowe - żelazo i stal - w ilości 100Mg/rok,
- Państwowe Gospodarstwo Leśne – Lasy Państwowe Nadleśnictwo Strzelce Opolskie, ul. Moniuszki 7 – odzysk (wykorzystanie) odpadów – żużle z procesów wytapiania i żużle z innych procesów z hutnictwa stali i żelaza w ilości 2500Mg/rok.

1.3.11. Gospodarka wodno – ściekowa

1.3.11.1. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę w Powiecie Strzeleckim odbywa się przede wszystkim poprzez pobór wód podziemnych ze zbiorników GZWP nr 333 i 335.

Główny pobór wód odbywa się na potrzeby wodociągów komunalnych gminnych. Można przyjąć, iż stopień zwodociągowania Powiatu wynosi około 92%. Pozostałe 8% zasilane jest z własnych ujęć.

Długość sieci wodociągowej (za „Rocznik Statystyczny Województwa Opolskiego 2002 r.” – dane za 2001 r.) wynosiła 506,3km.

W miastach Powiatu z sieci wodociągowej korzysta następująca liczba mieszkańców (w procentach):

- Kolonowskie – 84,0%,
- Leśnica – 94,5%,
- Strzelce Opolskie – 94,1%,
- Ujazd – 85,0%,
- Zawadzkie – 98,6%.

Ogólnie pobór wód podziemnych za rok 2002 w Powiecie Strzeleckim wynosi:

- wodociągi komunalne – 4087661m³,
- ujęcia indywidualne (szacunkowo) – 350000m³,
- ujęcia dużych zakładów przemysłowych – 168000m³.

Znaczący pobór wód powierzchniowych prowadzi w Powiecie następujące firmy:

- „PACKPROFIL” w Kolonowskim – z Małej Panwi i Kanału Hutniczego,
- Huta „ANDRZEJ” S.A. w Zawadzkiem – z Kanału Hutniczego.

Dodatkowo odwadnianie kopalni wapienia prowadzi Cementownia „Strzelce Opolskie”.

Ogólnie pobór wód powierzchniowych wynosił w Powiecie Strzeleckim w roku 2002 356991m³.

W 2002 r. pobrano z odwodnienia wyrobiska wapienia 8064000m³ wody.

1.3.11.2. Odprowadzanie ścieków

Odprowadzanie ścieków w Powiecie Strzeleckim odbywa się za pomocą sieci kanalizacyjnej w następujących miejscowościach:

- Strzelce Opolskie – do oczyszczalni w Strzelcach Opolskich,
- Zawadzkie – do oczyszczalni w Zawadzkiem,
- Ujazd, Jaryszów, Stary Ujazd, Zimna Wódka, Niezdrowie – do oczyszczalni w Ujeździe,
- Izbicko – do oczyszczalni w Tarnowie Opolskim (poza Powiatem),
- Leśnica, Góra Św. Anny – do oczyszczalni w Zdieszowicach (poza powiatem).

W pozostałych miejscowościach ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych tzw. „szamb”, z których powinny być dowożone do punktów zlewczycy oczyszczalni ścieków.

Obecnie realizowane są systemy kanalizacyjne w następujących gminach:

- Jemielnica – budowa kanalizacji z przyłączeniem do oczyszczalni ścieków w Strzelcach Op.,
- Leśnica – rozbudowa kanalizacji sanitarnej,
- Ujazd – rozbudowa kanalizacji sanitarnej,
- Kolonowskie – budowa oczyszczalni ścieków i kanalizacji sanitarnej.

Ponadto 3 duże zakłady w Powiecie posiadają oczyszczalnie ścieków własnych:

- Huta „ANDRZEJ” w Zawadzkiem – oczyszczalni mechaniczno – biologiczna ścieków przemysłowych i sanitarnych,
- „PACKPROFIL” – mechaniczna oczyszczalnia ścieków przemysłowych,
- Cementownia „Strzelce Opolskie” – mechaniczna oczyszczalnia wód opadowych i wód kopalnianych.

Poniżej w tabelach przedstawiono zestawienie ilości pobranej wody i odprowadzanych ścieków na terenie Powiatu Strzeleckiego.

Tabela 1.3-16. Zestawienie ilości pobranej wody i odprowadzanych ścieków z terenu Powiatu.

Gmina	Ilość pobranej wody podziemnej	Ilość odprowadzanych ścieków sanitarnych	
		Ogółem ¹	Oczyszczonych
	m ³ /rok	m ³ /rok	m ³ /rok
Izbicko	177824	142259,2	26741,5
Kolonowskie	164747	131797,6	brak kanalizacji
Jemielnica	247700	198160	brak kanalizacji
Leśnica	450000	360000	179000
Strzelce Op.	2352790	1882232	1201584
Ujazd	168900	135120	brak danych
Zawadzkie	525600	420480	294000
Indywidualne ujęcia ³	350000	280000	brak danych
Razem	4437661	3550128,8	1701325,5 ²

¹ – założono szacunkowo 20% straty w sieci wodociągowej

² – bez oczyszczalni w Ujeździe,

³ – szacunkowo 8% wydobycia całkowitego wody.

Tabela 1.3-17. Zestawienie poboru wody i odprowadzanych ścieków ze znaczących zakładów przemysłowych w Powiecie.

Zakład	Pobór wody		Odprowadzanie ścieków			
	podziemna	powierz.	sanitarne		przemysłowe	
	m ³ /rok	m ³ /rok	oczysz.	nieoczysz.	oczysz.	nieoczysz.
	m ³ /rok	m ³ /rok	m ³ /rok	m ³ /rok	m ³ /rok	m ³ /rok
„Packprofil”	-	118991	-	-	101393	-
Huta „ANDRZEJ”	85000	238000	76000	-	-	186000 ¹
Cementownia „Strzelce Opolskie”	83000	8064000 ²	13000 ³	-	7879000	-

¹ – wody chłodnicze z założenia nie zanieczyszczone,

² – woda z odwadniania kopalni,

³ – ścieki sanitarne do kanalizacji i do oczyszczalni w Strzelcach Op.

1.3.12. Zabytki architektury i stanowiska archeologiczne

Powiat strzelecki posiada liczne obiekty dziedzictwa kulturowego, zasługujące na szczególną ochronę. Są to zabytkowe kościoły, cmentarze oraz budowle z przylegającymi do nich założeniami parkowymi, będącymi pozostałością po pałacach i parkach dworskich wchodzących w skład majątków ziemskich. Wiele jest tu zabytkowych obiektów mieszkalnych i gospodarskich. Część z nich jest wpisana do rejestru zabytków województwa opolskiego. Wiele wpisanych jest jedynie do ewidencji zabytków. Są to w większości pojedyncze budowle (np. domy) nie zawsze wiekowe, lecz reprezentujące kulturę i styl swoich czasów.

Bardzo liczne w powiecie strzeleckim stanowiska archeologiczne zlokalizowane są na terenie gmin: Jemielnica, Izbicko, Kolonowskie, Strzelce Opolskie, Ujazd i Zawadzkie

Zabytki architektury i budownictwa w powiecie strzeleckim obejmują:

Gmina Izbicko:

11 obiektów wpisanych do rejestru zabytków oraz liczne wpisane do ewidencji zabytków.

Gmina Jemielnica:

12 zabytków wpisanych do rejestru zabytków (w dużej części pozostałości opactwa Cystersów, głównie w miejscowości Jemielnica), chronione układy przestrzenne wsi.

70 obiektów (tj. szkoły, budynki mieszkalne, plebanie, kapliczki, ogrodzenia) objętych ewidencją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu.

Gmina Kolonowskie:

42 obiekty objęte ewidencją zabytków Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Opolu. Brak obiektów wpisanych do rejestru zabytków.

Gmina Strzelce Opolskie

801 obiektów kubaturowych i inżynieryjnych zabytkowych, z czego 29 ujętych jest w rejestrze zabytków, a 772 w ewidencji oraz 6 parków i 2 aleje wiejskie. Większość chronionych obiektów występuje na terenach wiejskich – 533 obiekty i 7 terenów zieleni.

57,85% zabytków to budynki mieszkalne, 30% to budynki produkcyjno-gospodarcze, a 4,75% to budynki sakralne. Pozostałe to obiekty użyteczności publicznej. Występują też cenne zespoły zabudowy feudalnej.

Gmina Ujazd:

Interesujące obiekty zabytkowej architektury, do których należą: układ urbanistyczny, kościoły i kapliczki, cmentarze i mogiły, ruina zamku w Ujeździe Śląskim, bramy, domy, stodoły, stajnie, spichlerze, gospody, gorzelnia, dwór.

Gmina Leśnica:

Miasto Leśnica należy do najstarszych na Śląsku Opolskim.

Liczne zabytki kultury materialnej znajdują się w granicach Parku Krajobrazowego Góra św. Anny. Są to zabytkowe kościoły klasztory, kaplice, figury świętych, kamieniczki, wiatraki, młyny wodne, a także parki podworskie.

Gmina Zawadzkie:

3 obiekty architektoniczne wpisane do rejestru zabytków i 251 znajdujących się w ewidencji zabytków woj. opolskiego. Ponadto liczne na terenie całej gminy obszary i obiekty dziedzictwa kulturowego takie, jak: zabytkowe układy, zielen cmentarna oraz zabytkowe aleje.

Ochronę prawną obiektów zabytkowych i stanowisk archeologicznych regulują przepisy ustawy z dn. 15.02.1962r. *o ochronie dóbr kultury i o muzeach* (Dz. U. 1962 r., Nr 10, poz. 48 z późniejszymi zmianami) oraz dodatkowo (w przypadku stanowisk archeologicznych) rozporządzenie Ministra Kultury i Sztuki z dn. 11.01.1994r. *w sprawie zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich przy zabytkach i archeologicznych prac wykopaliskowych* (Dz. U. 1994r., Nr 31, poz. 197). Przystąpienie do jakichkolwiek prac na zabytkach lub w ich otoczeniu, bez zezwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, podlega sankcjom karnym.

1.3.13. Turystyka i rekreacja

Powiat strzelecki to cenny turystycznie obszar ze względu na:

- ciekawą rzeźbę terenu wynikającą z nizino – wyżynnego charakteru środowiska, pozostałości procesów górotwórczych (Góra Św. Anny), eolicznych (wydmy) i działalności rzecznej,
- interesującą budowę geologiczną uwidaczniającą się w wychodnich skałach przedczwartorzędowych i na skarpach licznych wyrobisk kruszyw naturalnych,
- bardzo korzystne warunki makro-, mezo- i mikroklimatyczne,
- obecność wód powierzchniowych,
- zróżnicowaną i bogatą roślinność, zwłaszcza w większych kompleksach leśnych (Lasy Stobrawskie), w dolinach rzek parki podworskie,
- bogatą faunę,
- istniejące pomniki przyrody – drzewa, głazy narzutowe,
- rzadko spotykana w kraju liczbę zabytków reprezentujących różne style i epoki,
- zachowane założenia architektoniczne miast i wsi,
- dobrą dostępność środowiska do penetracji obszarowej zapewnioną przez rozwiniętą sieć drogową,
- często wysokie walory fizjonomiczne krajobrazu wynikające ze zróżnicowania i kontrastowości środowiska umożliwiające założenie ciekawej sieci szlaków turystycznych.

Najciekawsze pod względem przyrodniczym są tereny Parku Krajobrazowego Góra Św. Anny obejmujące kilka rezerwatów oraz monumentalny amfiteatr skalny związany pomnikiem czynu powstańczego. W obrębie Parku założono kilka ścieżek przyrodniczo – dydaktycznych (ścieżka wokół góry św. Anny, ścieżka z Góry św. Anny do Ligoty Górnej przez Żyrową, ścieżka z Góry św. Anny do Zalesia Śląskiego przez rezerваты „Boże Oko” i „Grafik”, ścieżka z Żyrowej do Góry św. Anny, przez projektowany rezerwat „Lesisko”) oraz 6 szlaków turystycznych (szlak Powstańców Śląskich - niebieski, Szlak III Powstania Śląskiego- czerwony, Szlak spacerowy im X. Dunikowskiego – żółty).

Najważniejsze tereny dla celów rekreacyjnych stanowią kompleksy leśne Obszaru Chronionego Krajobrazu „Lasów Stobrowsko – Turawskich” oraz dolina rzeki Małej Panwi.

Na terenie powiatu utworzono również szlaki rowerowe.

Oprócz niewątpliwych walorów istnieją liczne bariery ograniczające rozwój turystyki na terenie powiatu, do których należy zaliczyć przede wszystkim:

- brak odpowiednich zabezpieczeń przed dewastacją i degradacją terenów najwartościowszych turystycznie,
- słabą promocję walorów powiatu,
- braki w zakresie bazy noclegowej i turystycznej,
- nieodpowiednią ilość kin, bibliotek i obiektów sportowo-rekreacyjnych.

1.4. Strategia i wizja rozwoju powiatu

Jak już pisano tereny powiatu w sposób naturalny dzielą się na dwie główne jednostki. Część południowa, charakteryzująca się stosunkowo dobrymi glebami i niskim zalesieniem, ma charakter rolniczy.

Północna część powiatu posiadaj słabe gleby i ma charakter leśny.

Przemysł powiatu strzeleckiego skupia się praktycznie w trzech ośrodkach, jakimi są Strzelce Opolskie, Zawadzkie i Kolonowskie.

Według *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego* Powiat Strzelecki znajduje się strzelecko - góraždzańskim rejonie przemysłowym **strefy A - uprzemysłowienia i urbanizacji**.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego lokuje Powiat Strzelecki w **OBSZARZE AKTYWIZACJI GOSPODARCZEJ W PAŚMIE AUTOSTRADY A4**.

Jak już pisano, w ostatnim okresie upadły lub zawiesiły działalność praktycznie największe obiekty przemysłowe Powiatu Strzeleckiego, stąd - w opinii autorów opracowania - aktualnie obserwujemy tendencję zmierzania struktury funkcjonalno - przestrzennej Powiatu ku **strefie C** o predyspozycjach do rozwoju leśnictwa, rolnictwa i rekreacji. O przyszłym charakterze Powiatu zadecydują zatem w ogromnym stopniu dalsze losy głównych zakładów wydobywczo - przemysłowych oraz przewidywana aktywizacja gospodarcza obszarów w obrębie autostrady A4, w tym głównie węzłów autostradowych „Olszowa” i „Nogowczyce”.

Opracowana w 2000r. *Strategia rozwoju Powiatu Strzeleckiego* zawiera najistotniejsze priorytety, które powinny być realizowane w krótko- i długookresowym planie działań powiatu. Jako priorytety rozwojowe w zakresie ochrony środowiska uznano:

-
- ochronę zbiornika wód podziemnych GZWP 333 (w tym współpracę gmin w działalności inwestycyjnej, budowę kanalizacji i oczyszczalni ścieków, segregację odpadów),
 - edukację proekologiczną,
 - ochronę krajobrazu poprzez zwiększenie liczby zalesień (zalesianie i zadrzewianie nieużytków i gruntów słabych klas,
 - wykorzystanie środków pomocowych na realizację zadań poprawy infrastruktury technicznej związanej z ochroną środowiska,
 - wprowadzenie preferencji w inwestycjach obniżających niską emisję zanieczyszczeń powietrza.

Wśród priorytetów rozwojowych w innych zakresach tematycznych (rolnictwo, transport), związanych jednak pośrednio z szeroko rozumianą ochroną środowiska, należy wymienić:

- przetwórstwo rolno - spożywcze spełniające warunki UE,
- tworzenie dużych, silnych gospodarstw,
- budowę obwodnic drogowych miast,
- modernizację i poprawę stanu technicznego dróg powiatowych, gminnych i wojewódzkich,
- alternatywne dla autostrady rozwiązania komunikacyjne,
- wykorzystanie istniejącej sieci kolejowej do rozwoju transportu,
- budowę ścieżek rowerowych.

Według *Strategii rozwoju Powiatu Strzeleckiego* główne uwarunkowania rozwoju powiatu w zakresie tematycznym ochrona środowiska przedstawiają się następująco:

Silne strony powiatu (atuty):

- duże zasoby wody pitnej,
- bogactwo krajobrazu, flory i fauny,
- podejmowanie inicjatyw proekologicznych,
- stosunkowo dobry stan środowiska,
- mała uciążliwość zakładów przemysłowych.

Słabe strony powiatu:

- słaba ochrona wód podziemnych i powierzchniowych (nierozwinięta sieć kanalizacyjna, brak nowoczesnych oczyszczalni ścieków, zła gospodarka odpadami, nieuregulowana gospodarka gnojowicą),
- ochrona powietrza - sąsiedztwo kompleksów przemysłowych, zagrożenia związane z niską emisją,
- ochrona przyrody ożywionej,
- niski poziom społecznej świadomości ekologicznej,
- brak współpracy międzygminnej.

Szanse rozwoju powiatu:

- ochrona zbiornika wód podziemnych GZWP 333,
- podjęcie działań systemowych w zakresie gospodarki odpadami, współpraca międzygminna,
- edukacja ekologiczna społeczeństwa,
- zwiększenie powierzchni leśnych i zadrzewień.

Zagrożenia rozwoju:

- nieuregulowana gospodarka wodno - ściekowa,
- brak systemowych rozwiązań w zakresie gospodarki odpadami (utylicacja, składowanie, segregacja),
- niska świadomość ekologiczna,
- brak preferencji proekologicznych na rzecz alternatywnych źródeł energii,
- niewłaściwa gospodarka rolna,
- niekorzystny wpływ przemysłu na środowisko.